



Velas: 7:58 pm
Fin Shabat 1: 8:52 pm - R”T: 9:28 pm
Fin Shabat 2: 9:01 pm - R”T: 9:29 pm

Maasé Bet Din

Rab Issac Sued
חבר בה"ד אמת ומשפט

Cómo evaluar los objetos dañados para su pago.

Caso 1: Isaac compró en Estados Unidos una computadora nueva por \$900. Cuando regresó se la enseñó a Beni su amigo y ocurrió lo inesperado, a Beni se le cayó la computadora, dejándola completamente inservible. Al averiguar el precio de la computadora en México, se dieron cuenta que en México esa computadora cuesta \$1,300. Isaac exige que Beni le pague los \$1,300 para que compre su nueva computadora en México, pero Beni dice yo te pago los \$900 que pagaste en Estados Unidos por ella.

Pregunta: ¿Puede Beni pagar solo \$900 o tendrá que pagar los \$1,300?

Caso 2: Moises estaba caminando por la cafetería de un hotel muy lujoso, y sin darse cuenta se topó con un mesero que llevaba una taza de café, ocasionando que todo el café se desparrame en el piso. El gerente del hotel exige que Moises pague \$150, el costo de la taza de café en la cafetería, pero Moises dice una taza de café a lo mucho cuesta \$50 y es lo que te voy a pagar.

Pregunta: ¿Puede Moises exentarse del daño pagando el costo de una simple taza de café o tendrá que pagar lo que cuesta el café en el hotel?

Respuesta: La Guemará (ערכין כד) menciona “el Hekdesh se evalúa únicamente según el valor del lugar y el momento del evalúo”, de ahí aprendieron los Poskim que todo evalúo se hace según cada lugar y lugar, y así estipulo el Shuljan Aruj (הרי"מ תיי"א) que un Mazik (dañador) que va a pagar con objetos (y no con efectivo) el daño que ocasionó se evalúan según el lugar y el momento del pago (ע"פ פנים מאירות ה"ב סי' קכ"ט לגבי מזיק וגולד).

Siendo así, Beni tendrá que pagar el valor de la computadora en México aunque es más de lo que realmente Isaac pagó.

Sin embargo, en el caso de la taza de café, es más complejo decir que tiene que pagar lo que la cafetería cobra por el café, ya que, aunque el precio de la cafetería es de \$150, no es el valor real del café, sino están cobrando el servicio de la cafetería, la música de fondo etc. Pero es obvio que el valor real del café es mucho menor, por lo tanto, Moisés tendrá que pagar únicamente el valor de una simple taza de café (משפט המזיק ח"ב ע"מ תקפ"ג).

Según lo mencionado, hay que analizar cual sería el Din si Ruben daño la sombrilla de Shimon en la playa, ya que en la playa tienen un costo mucho más alto que en las tiendas convencionales, pero no es seguro si es porque ese es el valor real en la playa o porque depende de otros factores como la comodidad de tenerla a la mano etc. La opinión del Mishpeté Hatorá sobre esto es, que siendo que si Shimon quisiera comprar o vender una sombrilla en la playa su costo sería mayor, aún si él mismo la compro por menos dinero en otro lugar, Ruben tiene que pagar la sombrilla según el valor de la playa, ya que eso es lo que le hizo perder al dañarla (ה"א ע"מ ק"ג).

Cabe aclarar que esto es únicamente cuando el Mazik paga el daño con dinero, pero si quiere comprar el objeto y reponerlo, podrá comprarlo en el lugar que sea, mientras pague el mismo objeto exactamente.

Halajá: Beni paga el costo de la computadora en México, Moises paga una simple taza de café, y Ruben paga el costo de una sombrilla en la playa.

Halajá Lemaasé

Pregunta: ¿Desde cuándo está prohibido decir “Sheejejanú”? y ¿Por qué?

Respuesta: El Shuljan Aruj (תקנ"א י"ז) menciona *es bueno cuidarse de no decir Sheejejanú por alguna fruta o vestimenta nueva en Ben Hametzarim, desde el 17 de Tamuz hasta terminar el ayuno del 9 de Av*, por lo tanto, hay que procurar no comer frutas o vestirse ropas que requieren Sheejejanú dentro de estos días.

Aun así, el Mishná Berurá (שם ס"ק צ"ה ושע"צ צ"ט) permitió decir Sheejejanú en Shabat y Rosh Jodesh dentro de Ben Hametzarim, por lo tanto, él que quiere comer o vestir ropas que requieren Sheejejanú lo puede hacer en Shabat.

Sin embargo, si encontró una fruta la cual no la va a poder comer después del ayuno, y no la puede guardar para comerla en Shabat, puede comerla dentro de estos días y decir Sheejejanú por ella.

También se permitió que el Abí Habén diga Sheejejanú en el Brit Mila o Pidion, para que no pierda la Mitzvá que tiene presente en esos momentos (מועד לכל חי ט" כ"ה).

El motivo de esto es, porque Ben Hametzarim son días de Pur'anut, ya que ocurrieron desgracias para los Yehudim en la época de la destrucción del Bet Hamikdash y no es propicio decir sobre esos días Sheejejanú, ya que el significado de esta Berajá es un agradecimiento por haber llegado a estos (días) momentos (משנ"ב שם).

Maasé Sheaya'

Amor gratis

A mediodía el celular de Zvulún sonó, un número desconocido llamaba, pero Zvulún estaba demasiado ocupado para atender y rechazó la llamada. La situación se repitió varias veces hasta que por desesperación contestó. “Hola, ¿habla Zvulún? ¿Estudiaste en tal Yeshivá hace aproximadamente 32 años?”, Zvulún estaba desconcertado por la pregunta, hace muchos años no pensaba en esos días de antaño y ahora un extraño se lo recordaba por teléfono, “iisi, así es, soy yo!!, ¿Quién eres?” Preguntó Zvulún.

De pronto, el desconocido pasó a ser, Yehudá, un compañero de su Shiur de la Yeshivá, hace años que no lo veía, “¿que necesitas Yehudá? ¿a qué se debe tu llamada?”. Yehudá titubeó por un momento y empezó a hablar, “te acuerdas... esa vez... en la que nos burlamos de ti, habías pasado una situación embarazosa, nada cómoda, quería pedirte una disculpa”, Zvulún recordaba algo pero no mucho, pero de lo que sí estaba seguro es que Yehudá no tuvo nada que ver en todo eso, ni siquiera lo recordaba como parte de los que molestaron, “no te preocupes Yehudá el hecho que no me acuerde del suceso y mucho menos de ti quiere decir que no fue molestia y tú no tuviste que ver”, pero Yehudá insistió “perdóname por favor”, para dejar tranquilo a Yehudá, Zvulún le dijo “estás perdonado”.

Zvulún pensó dentro de sí mismo, “seguramente Yehudá necesita alguna Yeshuá, puede que no se a casado o está enfermo o no tiene hijos y por eso me llamó a disculparse, esperando que así tenga Yeshuá”, pero Zvulún indagó un poco en la vida de Yehudá, hablo con él y se dio de cuenta que Yehudá BH está casado con hijos, Parnasá, salud etc.

Hasta que Zvulún llegó a la conclusión que Yehudá no estaba pidiendo perdón para tener Yeshuá, únicamente quería disculparse por amor a otro Yehudí, quería estar en paz con todos, y no dejar un mal sabor de boca a Zvulún por lo sucedido hace años, no hay que llegar a necesitar Yeshuá para pedir perdón.

כמה משלם אדם שהכה את חבירו וחרשו

ראובן ושמעון רבו בניהם, התחילו עם דיבורים והגיעו עד המכות, ראובן נתן מכה קשה לשמעון עד שתוצאה מהמכה הזו חרשו.

כמה צריך לשלם ראובן לשמעון עבור זה שהכה אותו ועשאו חרש.

בפולגת הראשונים בביאור הסוגיא

דחירו נותן דמי כולו

איתא בב"ק (פה ע"ב) אמר רבא קטע את ידו נותן לו דמי ידו, ושבת רואין אותו כאילו הוא שומר קישואין, שיבר את רגלו נותן לו דמי רגלו, ושבת רואין אותו כאילו הוא שומר את הפתח, סימא את עינו נותן לו דמי עינו ושבת רואין אותו כאילו הוא מטחינו בריחים, חירשו נותן לו דמי כולו.

ונחלקו הראשונים בביאור הסוגיא, התוס' (שם ד"ה חרשו) כתב דאין לפרש דאירי כולהו בחד גוונא, אלא מילי מילי קתני, וכן כתב המאירי (שם), ולפ"ז נמצא דמ"ש דאם חרשו נותן לו דמי כולו, הוא בגוונא שרק חרשו ולא עשה בו חבלה אחרת, אמנם הר"י מלוניל (שם) פירש דאירי באופן דאחר כל החבלות חרשו, ובכה"ג הוא שאמרו דנותן לו דמי כולו כי מעתה אינו ראוי לכלום.

בביאור הגריעותא של החרש וחילוקו מסומא

ויש להבין לשיטת התוס' אמאי כשחרשו נותן לו דמי כולו.

רש"י (שם ד"ה חירשו) פירש דאינו ראוי לכלום, והרמב"ם (הל' חובל פ"ב הי"ב) כתב וז"ל הכה את חבירו על אזנו או אחזו ותקע באזנו וחרשו נותן לו דמי כולו שהרי אינו ראוי למלאכה כלל ע"כ, והראב"ד (בחידושו לב"ק שם) פירש דהאדם קץ בו ואינו שוכרו לכלום, ונראה דמה שקץ בו הוא משום אינו מבין כוונתו, ואין לבעה"ב סבלנות וכח לפרש ולפרט ברמזים.

אלא דעדיין לא נתברר היטב אמאי אין החרש ראוי לשום מלאכה, וכי אינו שו"פ, הלא לכאן החרש ראוי לישא משאות, ולנקות את הכלים, ולהאכיל את הבהמות ולשמור עליהם, וברמזים יוכל לצוותו על צרכיו כדי שיוכל לשמשו, וביותר יש להקשות דהא לכאן הסומא הוא פחות ראוי למלאכה, כי כשאינו רואה, אינו יכול לעשות כמעט שום מלאכה מן המלאכות שרגילים העבדים לעשות, ולא בחנם אמרו דסומא חשוב כמת, ומסתברא טובא דאם היו שואלים את האדם הצפוי בעונש למלכות וכדו' אם הוא מעדיף

להענש בנטילת חוש השמע או חוש הראיה, בודאי היה מעדיף שיטלו ממנו את חוש השמיעה ולא חוש הראיה, וצ"ב.

ועיין בשערי תשובה לרבינו יונה (שער ב אות יב') שכתב וז"ל עוד אמר שלמה עליו השלום "מאור עינים ישמח לב שמועה טובה תדשן עצם און שומעת תוכחת חיים בקרב חכמים תלין כו' אכן זה פשר הדבר "מאור עינים ישמח לב", העין אבר נכבד מאד, כי יראו בה את המאורות המשמחים את הלב, ונכבדה ממנו האזן, כי ישמעו בה שמועה טובה המדשנת את העצם שאין בו ההרגשה ולא ידושן במאור עינים בלתי בתענוג יתר, וכן אמרו זכרונם לברכה כי האזן נכבדת משאר האברים, שאם סימא את עינו נותן לו דמי עינו, חרשו - נותן לו דמי כולו ע"כ, ועדיין דבריו צ"ב כי לשומת העבד אין הדבר תלוי במה שיוכל להנות בשמיעה אלא באם ראוי הוא למלאכה.

ובשו"ת הלכות קטנות (חלק ב סימן נב) עמד על כך וכתב וז"ל שאלה מאי שנא חרשו דנותן לו דמי כולו מסמא, תשובה אם הדברים כפשוטן היה משמע דכש"כ סמא משתי עיניו דנותן לו דמי כולו דהא סומא איכא למ"ד פטור מן המצוות ובהרש (שמדבר ואינו שומע) לא פליגי, אבל מה שהיה עולה בדעת לומר דחרשו היינו שעשאו חרש שדברו בו חכמים בכל מקום (נדה י"ג ע"ב) שהוא דומיא דשוטה ובו אמרו נותן לו דמי כולו, וכן אם השטהו ע"כ, ואף שבדבריו מתיישבים הקושיות, אולם לא משמע כן מדברי הראשונים והפוסקים.

בקושיית הראשונים מהא דחרש יש לו דמים

איתא בערכין (ב ע"א) דהחרש נערך ונידר, ונידר ענינו ששויים אותו כעבד בשוק, כמ"ש הרע"ב (שם) והרמב"ם (ערכין פ"א ה"ט), וחזינו שיש להחרש ערך כל שהו, והקשו התוס' (בב"ק ובערכין שם) דהא אמרינן הכא דחרשו נותן לו דמי כולו, ואין שוה כלום, ולפי הר"י מלוניל לק"מ ד"ל דהתם איירי בהרש רגיל דשפיר יש לו דמים, וכן לפי מ"ש בהלכות קטנות י"ל דאיירי בהרש שלא נשתטה ושפיר יש לו דמים, אבל לשיטת התוס' תקשי.

ותרצו התוס' (בסוגיין) דבסוגיין איירי בהרש בידי אדם דאינו שוה כלום, והתם איירי בהרש בידי שמים, וסתמו ולא פרושו מהו החילוק ביניהם ומצינו בזה פולגתא בין הראשונים.

בתוס' ר"פ (ב"ק שם) ביאר דחרש בידי אדם אינו ראוי כלל למלאכה, אבל חרש בידי שמים ראוי הוא למקצת מלאכות ולכן שפיר יש לו ערך, אמנם התוס'

רי"ד (ב"ק שם) פירש דחרש בידי אדם אינו יכול להתרפאות, וחרש בידי שמים יכול להתרפאות, ומ"מ דברי שניהם אינם תואמים למציאות שבימינו.

עוד תרצו התוס' בשם ר"י, דהכא איירי בהרש שאין לו אומנות, וע"כ אינו שוה כלל, והתם איירי בהרש שהיה לו אומנות, דאע"פ שנתחרש יוכל להמשיך באותה האומנות, ולפ"ז עולה דהדין שאמרו דאם חרשו נותן לו דמי כולו אינו נוהג בהרש שיש לו אומנות.

ומוכרחים לומר דס"ל לתירוץ זה, דאע"פ שהחרש שהיה לו "אומנות" יכול להמשיך להתעסק בה, אולם אין בכח החרש ללמוד אומנות כזו, דאל"כ הדר תקשי אמאי אינו שוה משום שבידו ללמוד אותה האומנות, ועדיין הדברים אינם מתיישבים עם המציאות הניכר לנו, כי מעשים בכל יום שמלמדים את החרשים לעשות כמה פעולות ומלאכות.

יישוב הדש

ולולי כל החילוקים והחידושים, אולי יש ליישב את שני הקושיות באופן אחר, ונאמר דלעולם הדבר פשוט דגם עבד חרש ראוי הוא לאיזה מלאכות, ושוה משהו וכנ"ל, אלא דההוצאה להאכילו ולהחיותו מרובה על השכר, וע"כ אינו שוה בשוק של עבדים, ולפ"ז י"ל דאע"פ שבעלמא כאשר אנו עושים השומא של העבד, בודאי שקובעים את מחירו בשוק, ולוקחים בחשבון את ההוצאה, ובחרש דבשוק אין לו שום שווית ומשו"ה אמרו דאם חרשו נותן לו דמי כולו כי בפועל לא יוכל להמכר כלל, אולם לענין נדרים י"ל דכוונת הנודר היתה לשער את ערכו של החרש מצד עצמו לולי ההוצאה, ואנו רואים את ההוצאה היא כהפסד צדדי, וניתן להפריד בין הדברים.

ויש להביא ראיה נוספת לדברינו, דהנה אמרו בערכין דגם "שוטה" נידר, ולכאן פשוט דאין אדם קונה עבד שוטה, ואין לו ערך כלל, וכבר הרגישו בקושיא זו הרש"ש (כתובות לב ע"א) והמרומי שדה (ב"ק שם) וכתבו דאיירי בשוטה לדבר א' דאית ליה דעתא קלישתא ולא בשוטה, ומלבד הדוחק להעמיד בכה"ג, לא מסתברא דשוטה לדבר אחד עדיף מחרש שלא נשתטה כלל, וצ"ע.

ולפמ"ש י"ל שגם להשוטה יש לו ערך כל שהו כי הוא יכול להתעסק במקצת המלאכות, רק דאין הריוח עולה על ההוצאה וכנ"ל גבי חרש, וע"כ אמרינן דדעת הנודר להערך שיש להשוטה מצד עצמו לולי ההוצאה.

איברא דלפ"ז הקושיא שהקשינו אמאי חרש גרע מסומא עדיין במקומה עומדת וצ"ע.



DINE TORA

Comuníquese al cel.
(+52) 55 3214 4312

SERVICIOS

Contrato de renta, venta,
preventiva, inversión, sociedad,
testamentos, heter iska otros

ASESORÍA

Consultas telefónicas,
Citas, Preguntas

CONTÁCTANOS

Cel. (+52) 55 3214 4312

Email: Betdinemetumishpat@gmail.com

Dirección: Moliere 128, Polanco, CDMX